könyv.
tasásai ugyan rövidek és ve-
korlati használatra termettek
k a legkülönbözőbb betegségi
tokat tettek." Igy és hasonló-
tok, melyeket Richter kiadó-
nő, rajzokkal ellátott könyv
nt kap. Mint az ahoz nyomta-
yitottakból származó értesitések
mácsok követése által még oly
k, a kiknél már minden reményt
hosszú évek tapasztalatainak
megérdemli a legkomolyabb
g részéről, bármi bajban is
nyvet megszerezni óhajtja, az
lapra magyar nyelven „Egy
st s czímezze a levelező lapot
e Lipcsében. — A megküldés
történik.
ONIA
rás =
legjobb és leg-
anyúvize.
és minden mellékiz
gy- és asztali vis.
zétküldők
és WILLE,
ók, Budapesten.
zt
irokra, bank,
takarékpénz-
részletekre,
énznemüekre
lcsón; ad
J.
te
ni-utcza 17.
hat.
GENE"
matlan egyedül
szer
kfestésre, mely
ak egyszeri hasz-
szép és fényes
zinét visszanyeri
szint szapannali
Ára 2 frt 50 kr.
ETI
teje"
senmiben.)
nérségü és oly
ölcsönöz,
tő, kitünő még
szép arczszin
bőrnek tisztáta-
arczszint és egy,
szre, feltétlenül
an hozzá 30 kr.
Wafischgasse 5.
ében.
ellett pontosan
Rothschek V.
Dr. Hercz
Hoffmann
ánhoz. Kassán:
egai Gusztáv
: Barcsay
Eliás Ármin
efán J. Tar-
k) Budapesten
ály-utcza 12 sz.
Antal névvel
szükségletének
kán jelenik meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-utcza SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési dij:

Ot-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamot magában foglalt ujdonság sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889. Debreczen. Kedd Szeptember 17. 183. szám.

A czárevics Németországban.

Berlinből irják nekünk a „Pester Correspondenz“ utján:

„E sorokkal egyidejüleg távsürgönyöket fognak önök olvashatni, melyek az orosz trónörökös Kielbe érkeztét jelentendik s azt a pompát ecsetelik, melylyel őt ott admiralitás és generalitás fogadták.

Miklós nagyherczegnek nem lesz oka panaszra, részesiteni fogják őt mind abban a zajos megtiszteltetésben, melyet a minden oroszok czárjának elsőszülött fia, a mi saját uralkodó házunk vérrokona elvárhat egy II. Vilmos császártól, kinek szivébe kitörülhetlen érczirással van bevésve nagyatyjának utólsó kivánsága; soha nem feledni a Romanow házhoz való barátságot és rokonságot.

Az ifju trónörököst becsületes sziveslátással fogadja császári bátyja és a német nép is szivesen látja jövetelét. Hisz atyja helyettesse- és hirnökeként jő ide, kinek a czár közeli érkezését kell bejelentenie. A czár megérkezése! Ez már egy valóságos mythos alakját öltötte fel, mely körül egy egész legendakör fonódott, mi által a czári látogatásnak ismételt elhalasztására és ujrabejelentésére már több mint kétértelmü, majdnem szándékosan ellenséges jelleg lett nyomva. Valóban szükséges volt a czárevics küldetése, hogy a már erőssé vált feszültséget a berlini és pétervári udvar közt ismét megszüntesse s az itteni politikai körökben bizonyosnak tartják, hogy Oroszország ifju trónörököse atyja által meg lett bizva, hogy a czár viszontlátogatásának illetlenül hosszú késéseért adja elő a mentőokokat, melyek nagy sulylyal birnak s egyuttal olyanok, hogy azokat a czár sem idegen bizalmasára, még kevésbbé a papirosra nem bizhatta.

Ma már kétségtelen, hogy a czár személyesen is eljön Németországba s hogy a legjobb szándéka van itt barátságosnak és szivesnek mutatkozni, a mennyire ez magába zárkozott jelleme és mindig ideges, izgatott kedélye mellett lehetséges.

Ha nem is a vérrokonság fokában, mely a leágazással természetszerüleg mindig távolabbi lesz, de korban és véralkatban mégis sokkal közelebb áll Vilmos császárhoz Miklós nagyherczeg, mint atyja s ha szive a közvetlen érintkezés melegében s iránta nyilvánuló szivélyességben fölenged, pótolni fogja azt, a mi a császári rokona s mindig komorhangulatu atyja közti érintkezés szivélyességéből hiányzik.

A czárevicset itt el akarják büvölni, szivét, lelkét, eszét, tartósan lefoglalni. Meg akarják neki mutatni összehasonlithatlan hadseregünk egész nagyszerüségét, de egyuttal azt a kétségtelenül, megdönthetlenül őszinte óhajt is, hogy minden hatalmat csak a béke érdekében akarnak értékesiteni, az egész világgal, és Oroszországgal nem a legutólsó helyen, barátságban akarnak élni. Arról is meg akarják győzni, hogy Németország szövetségesei épp ugy gondolkoznak, mint Németország császára, hogy sem Olaszország, sem Ausztria-Magyarország nem törekszik olyasmire, a minek czélja az lenne, hogy Oroszországot méltóságában, tekintélyében, jogosult érdekeiben csak a legkevésbbé is kárositsa. És mivel komolyan akarják ezt, el is fogják érni és ha visszatér a nagyherczeg Kopenhágába, atyjának csak ily értelemben tehet jelentést az itt tapasztaltakról.

Ha aztán Párisba megy Miklós, akkor már benne lesznek azok a benyomások, melyek megmentik őt a könynyelmü felhevülésektől. Az áradozás Franciaországban felmelegiti, elragadja őt, de meg nem részegiti. Jól tudják itt és számolnak vele, hogy a közölhető tüz, az elragadó szeretetreméltóság az ifju jövendőbeli czárt lelke mélyében fogja megragadni. Nem vagyunk irigyek, a mint vakok s igazságtalanok sem vagyunk ama dus szellemi adományokkal szemben, melyekkel a természet a franciákat ellátta; a czárevics kétségen kivül megfogja kedvelni a franciákat. De mert őszintén jót fog nekik akarni, fris emlékezetében az itt nyert benyomásoknak, csak megerősitheti őket azon elhatározásban, hogy Európáért s önmagukért őrizzék meg a békét, Oroszország jóakaratát tartsák meg, azonban nem kalandos háborutervekért, hanem az európai hatalmak közti nagyobb egyensuly biztositása végett használják ki. Berlinben látni fogja Miklós, mily tüzes barátságig tud fölmelegedni a hideg német, Párisban remelhetőleg iapasztalhatni fogja, mily józanságra és higgadt megfontolásra képes a franczia mint azt Európa s az emberiség jóléte s boldopsága megkivánja.“

A miniszterelnök itthon. Tisza Kálmán kormányelnök, teljes egészségben visszaérkezett ostendei utjából, s megjelent a szabadelvü körben, hol ugy a kormány, mint a szabadelvüpárt Budapesten időző képviselő tagjai közül már sokan voltak egygyütt. A miniszterelnök e hó 19-én Lévára utazik, résztvendő az ott tartandó ref. egyházkerületi gyülésen, csak visszaérkezte után fognak kezdődni a miniszteri tanácskozások, a melyek végeztével, mindenesetre még az országgyülés összeülte előtt, a miniszterelnök megfogja látogatni nagyváradi választóit.

A regále megváltása. Csöndes, nagy munka foly a pénzügyminiszteriumban, a regále-megváltás nagy arányu mivelete körül. Országszerte folyamatban van az egyezségek megkisérlése, a miniszteriumban pedig már körülbelül ötezer község jogosultjainak egyezségei várnak jóváhagyásra. A megváltás nagy munkájának tehát mintegy harmadrésze elkészült. A tárgyalások általában simán folynak s mig egyrészt a kincstár teljes méltányossággal jár el, — másrészt dicsérik a jogosultak magatartását is, mert tartózkodnak minden aprólékos akadékoskodásoktól. Valószinü, hogy az összes regále-tulajdonosoknak 90%-ja megköti az egyezséget a kincstárral.

Külföld.

Sándor orosz czár a legujabb hirek szerint szeptember utolsó három napját fogja, mint Vilmos császár vendége, Potsdamban tölteni. Az utazásra már minden rendelkezés megtörtént, de a részleteket, a czár biztonsága iránti tekintetekből, a meddig csak lehet, titokban tartják. A látogatás politikai jelentőségéről az eddigi felfogás semmit sem változott s az orosz kormány brüsszeli félhivatalosa azt hangoztatja, hogy Oroszországnak joga van Francziaország irányában rokonszenveit nyilvánitani. Hasonlólag nyilatkoznak a pétervári lapok. Konstatálják a szivélyes fogadtatást, melyben Vilmos császár az orosz trónörököst részesitette, de meglehetős egyértelemmel hangoztatják, hogy a dolognak nincs jelentősége.

A Belgrádban élő boszniai és herczegovinai kivándorlóknak a czárhoz intézett táviratát Mihály metropolita fogalmazta. Szövege a következő: Legmélyebb hódolattal terjesztjük felséged elé névnapja alkalmából, szerény szerencsekivánatainkat, azzal a legalázatosabb kéréssel, hogy felséged, folytassa a felszabaditás megszakitott müvét. A boszniai és herczegovinai szerbek nevében valláskülönbség nélkül: Következnek az aláirások, mindössze kilencz.

Stojanov Zakariás, a bolgár szobranje elnöke, a bolgár nemzeti párt egyik vezére Párisban, hová a kiállitás megtekintésére utazott, hirtelen elhunyt. A táviratokból nem tünik ki világosan, természetes halállal mult e ki, vagy pedig megmérgezték vagy más módon vesztették-e el. — Hirtelen halálának okát még homály boritja s nem lehetetlen, hogy ellenségei felhasználták a külföldön kinálkozó alkalmat, hogy a mostani bolgár kormányrendszer egyik ismert férfiját eltegyék láb alól. Mert Stojanov Bulgária nemzeti fejlődésének és önállóságának egyik legrendületlenebb hive volt s mindig azok ellen foglalt állást, — kik Oroszországnak akarták Bulgáriát alárendelni.

Crispi olasz miniszterelnök tömegesen kapja a részvétnyilatkozatokat a pénteki merénylet alkalmából, Bismarck herczeg táviratára felelve az agg olasz államférfiu, sietett megragadni az alkalmat, hogy kifejezze azon rendületlen elhatározást, hogy semmiféle fenyegetés és bántalom nem fogja leterelni azon utról, melyet hazája, királya, Európa békéje érdekében követni szükségesnek tart. — A nyomorult merénylet elkövetőjével, ki magát

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Régi bajok.

I.

A nánási harang
Beh szomorun zendül,
Az a mult, az a mult
Nem megy ki eszembül.

Mindenütt kisérnek
A fekete árnyak
Elvannak temetve,
Mégis visszajárnak

II.

Ne félj tőle, nem leszek én a terhedre,
Hütlenséged sose hányom a szemedre.
Az az átok, mit rád szórtam keservembe,
Erjen engem, hulljon vissza a fejemre.

Ugy akartam, elrabolták szivem kincsét,
Nem panaszlom, nem kiáltom, hogy keressék
Ha bolygó láng, még is fény a setétségben,
Meg van nekem, megmaradt a büszkeségem.

III.

Mindenem vagy a világon,
Futok tőled, hozzád vágyom.
Üdvösségem fellelem,
Pokol kinját érezem.

Gyilkos kétely jár nyomodba,
Ölő mérget rejt csókodba;
Régi sebem ugy sajog:
Hinni, hinni nem tudok!

IV.

Tud-e rini a hegedüd hurja?
Ert-e hozzá, a hogy szivem tudja?
Ne huzzátok, ne huzzátok,
Másnak öröm, nekem átok, —
Azért is kezd ujra!

Huzzad estig, világos virradtig
Muzsika szó oda is áthallik,
Hadd nevesse busulásom,
Könnyezze meg a vigságom:
Elfelejtsem addig.

V*).

Ha meghalok az a kivánságom,
Barna sereg koporsómnál álljon.
Zendüljön meg, rijon az a nóta
„Kóbor lélek vagyok már régóta.“

Mit kerestem az itt semmi, nincsen,“
Nem veszik azt holmi drága kincsen.
Nem találtam ezen a világon,
Keresem hát majd a másvilágon.

Gyöngyössy László.

*) Az első sor egy ismeretes dalból van véve.

A bünös ösvényen.

Regény 1 kötetben. — Irta: **R. P. O.**

15

(Folytatás.)

A mai jótékonysági versenyük fénypontját a szép Roxane kisasszony, az operaház nagyhirü vendég müvésznője éneke képeszte. A gyönyörü diva az „Afrikai nő“ utolsó felvonása nagy áriáját énekelte nagy bravourral. Kellemes, szivhez szóló hangja frenetikus tapsra ragadta az elvarázsolt hallgatóságot.

A szép Roxane 25 éves csábitó teremtés volt. Magas, nyulánk s mégis erőteljes alak a remek plastika kifejlett bájával; erélyes fejét aranyszőke dus hajzata tette ellenállhatatlanná; sötét, hosszu szempilláktól beárnyalt szemeinek élénk tüze kábitó hatással volt a férfiszivekre, szépen metszett ajka körül hamiskás mosoly lengedezett, mely büvölt és elragadott. A bübájos nő egész szeretetreméltó lényén előkelőség vonult végig; mozdulatait, taglejtéseit természetes elegánczia jellemezte; föllépése határozott és nyugodt s értékének biztos öntudatát fejezte ki. Egyáltalán olyan nő, a ki ismeri az életet, ismeri a férfiakat, ismeri a szerelmet; tudja, mit várhat az egyiktől is, a másiktól is, arra a meggyőződésre jutván, hogy a jelen a miénk, s ezt kell lehetőleg kiaknáznunk.

Emberek a kik mindent tudnak, azt állitották, hogy legutóbb Angliában, mikor a „Heer Majestäse“ szinházban debüttált, egy herczeg igért neki házasságot, de hát persze bekövetkezett, a mi a legtermészetesebb: a házasság füstbe ment. A szerelmes férfiaknak már megvan az a gyöngéjük, hogy elhiszik. Voltak olyanok is, kik anyja életéből szennyes dolgokat hánytorgattak fel, hogy az egy magas állásu embernek volt a neje, később egy szédelgő kalandor után szökött meg kis leányával. Bécsben fényes lakást tartott, mely kétes hirü nők s vén kéjenczek találkozó helyéül szolgált; a lenge, könnyü operette-zene mellett termeiben pajzán mulatságok és veszedelmes kártyajátékok folytak nap-nap mellett, a fesztelen jövés-menés közepette. „Ha két napot töltesz Kamcsatkában, multadat már ott is fogják ismerni“, mondja egy japáni filozófus. — A kevély nők dölyfös ajkbigyesztéssel nézték végig ezt az idegen elemet, — a férfiak szemeinek tündöklő fényvillanása azonban az elragadtatás nyilvánulását rejté magában.

A hangverseny befejezte után a nagy uri társaság csoportokban majd a gazdag, választékos büffetnek tartott, majd az ellegáns társalgókba vonult. A halvány és érdekes szép Elemér grófot egyik bájos nő unszolására elbeszélte cairoi élményeit; a hamis asszonyka leginkább azt szerette volna megtudni, hogy akadt-e kalandja a feketebőrü hölgyek között.

Tölgyesi ur, a ki a napokban tért vissza Párizsból, megnézvén a kiállitást, elragadtatással beszélt egy csaportnak az Eiffel-torony nagyszerüségéről.

— Ah! az a hatalmas látkép a 300 méter magasságban...

— Hát mit hallott Boulanger tábornokról? — kérdé szörnyü affektációval egy elvirult és összeaszott szépség. — Oh! tudja meg báró, én rendkivüli módon rajongok azon emberért, — szédelgő századunk egyik legnagyobb szédelgőjének mondják. Oh! higyje meg, ez merő galád rágalom, mert én őt kimagasló szellemnek tartom, s hogy annyi vonzalommal van a nők iránt, ez magasabb áhitatra ragadott.

Az örömtől sugárzó háziasszony a pályanyertes verses drámák szőke irójával vagy éppen megjelent mü felett bocsátkozott eszmecserébe s szinpadias pathoszszal, némi osztentáczióval mondja:

— Jól mondja Börne: „A müvészi alkotásokkal ugy vagyunk, mint az emberekkel, minden nagyobb hibái daczára is lehetnek szeretetreméltók.“

Kéry gróf, az elegáns telivér mágnás szeretetreméltó világias modorában köszöntötte a nagy divát s könnyedén hizelgő bókokkal árasztja el.

A szép nő igéző arczát kedves mosoly derüje lepi el a kellemes szép szavakra, mig dévajkodva mondja:

— Oh! hagyja abba, gróf ur, a hizelgő mindig veszedelmes, miután mi annyira fogékonyak vagyunk a szép szavak iránt, minden előnyös nyilatkozat önkénytelenül megzavarja agyunkat. Különben is minden müvésznő nagyon szivesen hallgatja meg a lelkesedés szavait, a dicsőitéssel soha sem tudnak betelni, s a napilapokat is csak azért veszszük a kezünkbe, hogy magunkról olvassunk benne. Ugy-e, nagyon is őszinte vagyok, — ugymond kedvesen felkaczagva. — No de azért önök férfiak egy hajszállal sem jobbak s ugyancsak szivesen veszik tőlünk szintén a hizelgő bókokat, ha az egyszerüen csak külsejöket illeti is. E tekintetben megvesztegethetlennek képzeltem egy elképzelhetetlenül rut és mogorva szófukar, de nagy elméjü professzort, egy alkalommal azonban, hogy végleges itéletet formálhassak ma-

republikánusnak vallja, minden árnyalatu olaszpárt megtagadja a szolidaritást s nem csak, de az olasz sajtó minden organuma utálattal kárhoztatja a catilináris existenczia utczai merényletét.

Párisban a sajtó hetek óta biztatja a közönséget, hogy az orosz trónörökös odaérkezik a kiállitás megtekintésére; de Szentpétervárról azt jelentik, hogy ott semmit sem tudnak ilyenféle tervről; a cárevics most tudvalevőleg Hanoverában a német császár vendége.

A király Kisbéren.

A Galicziában és Csehországban tartott nagy hadgyakorlatok után vasárnap a Komárommegyében összpontositott csapatok gyakorlataira került a sor. Ezek is a király ő felsége jelenlétében fognak lefolyni.

A király Lajtomischlből megállapodás nélkül utazott Kisbérig, hová vasárnap reggel hét órakor nagy kisérettel érkezett. A kiséret tagjai közt vannak az olasz és német katonai attachék is.

Kisbéren a pályaudvaron báró Orczy Béla és gróf Szapáry Gyula miniszterek, Catty táborszernagy hadtestparancsnok, Forinyák altábornagy, a pozsonyi honvédkerület parancsnoka, Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos s a megye képviselői fogadták. — A király mindenekelőtt Catty táborszernagynak, a hadgyakorlat vezetőjének, azután pedig Forinyák altábornagynak jelentését vette át. Aztán gróf Szapáry és báró Orczy miniszterekhez fordult, majd Zuber főispánhoz, ki az alispánt és a főszolgabirókat mutatta be. — Ő felsége aztán az óriási közönség lelkes éljenzése közt vonult be a gazdagon feldiszitett városba. A város bejáratánál csinos diadalív, a kastély udvara előtt pedig hatalmas diadalkapu állott „Isten áldja a királyt!“ feliratával. Az utczákat ezernyi tömeg lepte el, a tüzoltók sorfalat állottak, fehérbe öltözött leányok virágot szórtak a király kocsija elé s egetverő éljenzés kisérte ő felségét egész a kastély kapujáig.

Kilencz órakor a király, báró Orczy és gróf Szapáry miniszterek kiséretében a templomba ment, s ott Zalka János győri püspöktől esőndes misét hallgatott.

Délelőtt 10 órakor kezdődtek a fogadtatások. Ő Felsége mindenek előtt a tábornoki kart, a közös- és a honvéd tisztikart fogadta Catty táborszernagy vezetése alatt, azután következett a katholikus klerus tisztelgése Zalka püspök vezetése mellett.

A reformátusok egyházi és világi küldöttségét Papp Gábor püspök vezette.

Az evangélikusok küldöttsége nevében Tatay esperes üdvözölte ő felségét.

Ezután ő felsége a megyék és városok küldöttségeit fogadta együttesen, — melynek nevében Zuber komárommegyei főispán intézett ő felségéhez üdvözlő beszédet, melyre ő felsége igy válaszolt:

„Kedvesen és köszönettel fogadom őszinte ragaszkodásukról tanuskodó itteni megjelenésüket és hódolatuknak oly szives és hazafias kifejezését. A közigazgatásnak immár legközelebb napirendre kerülő rendezése a törvényhatóságok képviseletének közreműködését is igénybe veendi és reménylem, hogy abbeli fontos feladatukat minden önző vagy párttekintet mellőzésével csakis a lakosság és közjó érdekének szemmel tartása mellett fogják teljesiteni. Sajnálattal értesültem egyébiránt, hogy e vidéken

---

gamnak a férfiak hiusága felől egész természetes komolysággal elkezdtem a professzor urnak szépelegni, elmondván, hogy impozáns homloka az erély kinyomata, mély tekintetéből a szellem szikrái czikáznak, biztositom szavaim nem tévesztek el e hatást, a jó bácsi láthatólag kiegyenesité görnyedező alakját s egész napon át megfigyelvén, gyakran láttam öntelt mosolyát s csuf ábrázatát az egyik-másik tükörben.

Kéryt a kecses nő egészen felvillanyozta, a megfejthetetlen vonzódás hirtelenül vett rajta erőt s tágra nyilt szemeit folytonos álmélkodással nyugtatá büvölő alakján, mig egész lényét kéjes meleg futá végig.

A csábos Roxane mosolygott, nagyon jól ismerte szépsége hatalmát s talán igy gondolkozott: ez a gróf igen szeretetreméltó, csinos, sőt csábító külsejü ember, s ezen előnyös tulajdonságok mellett gazdag is; valósággal dicsőség volna őt lebilincselni, elragadni attól a tiszteletben álló erényes nőtől, a ki igazán szép asszony. ... Minő lázas izgalomakra s megfeszült harczra ragadhatná őt ez uj regény, mikor most ugyis oly elkényszeredett s halálosan unja magát. Az angol herczeggel vallott kudarcz után oly elhagyatottnak érezte magát.

— Gróf ur! — sipitá a ház urnője, — neje keresi önt.

Kéry zavarodottan felriadt, mintha kéjelgő álomból ébresztenék, de legott felöltötte mosolygó, nyájas arczkifejezését és sietett nejéhez.

— Ugy látszik, maga egészen elfelejtette, hogy én is itt vagyok, — mondá Pálma borus homlokkal.

— Nem bon ton, hogy társaságokban a férj nejének udvarcljon; ez csakis nagymérvü izetlenségre vallana, aztán ugy láttam barátaink nagyon szivesen foglalkoztak önnel — válaszolá közönyösen vállat vonva a férj.

(Folyt. köv.)

---

is a gazdasági eredmények ez idén nem feleltek meg a táplált reményeknek. Őszintén kivánom, hogy e sajnos jelenségek következményei a népesség részére minél kevésbbé érezhetőkké váljanak. Igyekezzenek önök is e czélt egész buzgósággal előmozditani; s mondják el küldőiknek szivélyes üdvözletemet.“

Zajos, meg- megujuló lelkes éljenzés követte a király szavait, — mely után majd negyedóráig társalgott ő felsége a küldöttség tagjaival. A főispánok mindegyikétől nagy érdeklődéssel tudakolta az illetők megyéinek viszonyait.

Legvégül gróf Szapáry Gyula földmivelési miniszter vezette az állami ménes polgári tisztikarát, élén Renner igazgatóval, a király elé s ezzel a fogadtatások véget értek.

Kisbéren vannak Albrecht, Frigyes, Rainer és Vilmos főherczegek is. Báró Fejérvári Géza honvédelmi miniszter, ki szintén jelen van, megbetegedett s a tisztelgésekben nem vehetett részt; de már jobban van s a hadgyakorlatokra talán elmehet.

Délután ő felsége a ménestelepeket látogatta meg, hat órakor pedig udvari ebéd volt, melyre a főherczegek, miniszterek, tábornokok sat. voltak hivatalosak.

Tegnap kezdődtek a hadgyakorlatok.

Napi hirek.

— **A debreczen—f.-abonyi vasut.** Örömmel tudatjuk olvasóinkkal, hogy a debreczen—f. abonyi fő- és az ohat—t.-polgári szárnyvonallal tervezett helyiérdekü vasut ügye azon helyzetbe jutott, mely teljesen biztositja ezen Debreczenre és a tőle nyugotra eső széles vidékre nézve oly nagy fontosságu vasut kiépitését. — Csávolszky Lajos orsz. képviselő, a vasut engedélyese négy évi kitartó fáradhatatlan tevékenység után az ügynek megnyerte az összes érdekeltséget, a melyek felfogva e vasut jelentőségét, valóban nagy áldozatokat hoztak létesitéséért, kieszközölte az állam és kormány erkölcsi és anyagi támogatását, elvégezte az összes, szükséges előmunkálatokat, gondoskodott a finánczirozásról és csüggedést nem ismerő, tapintatos buzgalommal elháritotta a kivitel elől az utólsó, még mindig nem csekély akadályokat is. — Az államkormány által követelt 200,000 frt biztositékot letette Csávolszky s a jövő hónapban megfog alakulni a debreczen—f.-abonyi és ohat—t. polgári helyiérdekü vasut-részvénytársaság. — Csávolszky tegnap Debreczenbe, a társulat székhelyére érkezett s innen ma reggel Csegére utazott a vállalat mérnökeivel, a kik a vonal mentén különböző méréseket eszközölnek. Az épités a napokban tényleg kezdetét veszi. — Ez egyik legnagyobb eseménye lesz az 1889-dik esztendőnek, Debreczen város történetében.

— **A regále bérlők névjegyzékét** vasárnap nyujtotta át a pénzügyminiszternek dr. Popper Mór debreczeni ügyvéd regále értekezeti jegyző. A névjegyzék betürendbe van foglalva, s bérlő vezeték és keresztnevén kivül annak lakhelye, a bérlet és tulajdonos megnevezése, bérleti idő tartam — mitől meddig birja — évi bérösszeg, bérleti minőség is ki van tüntetve. A névjegyzékben foglalt 170 bérlő a jelenlegi tulajdonosoknak egy évi bérfejében 1 millió 571 ezer 177 frt 23 krt fizet. — Az időtartamra nézve 54-en birják 5 évig, 42-en 10 évig, 22-en 15 évig, 15 en 20 évig, 17-en 25 évig, 10 en 30 évig, 9 en 40 évig, — 40 éven felül 3-an, 50 éven felül 3-an. A Debreczenből kiindult eme mozgalom csakugyan eredményre vezetett, mert a regálé bérlőket a kormány bizonyos kedvezményekben részesiti. — Épen azért elég helytelenül cselekedett a körülbelől 17000 főből álló regálébérlők testületének többsége, hogy e mozgalomtól távol tartotta magát s igy nem igen igyekezett annak minél nagyobb sulyt kölcsönözni.

— **Városi közgyülés.** Folyó hó 26-án városi közgyülés lesz s ez fogja tárgyalni az 1890-ik évi házipénztári költségelőirányzatot. A közgyülésnek több más fontosabb tárgyai is lesznek.

— **Népesedés** Debreczenben szeptember 8-tól 14-ig terjedő héten született ev. ref. (1151—1183 anyakönyvi tétel) élve 14 fiu, 17 leány, halva 1 fiu, 1 leány, együtt 15 fiu, 18 leány = 33. (31 törvényes, 2 törvénytelen). Áttért 1 férfi, egybekelt 5 pár. R. kath. (263—267 anyak. t.) élve 4 fiu, halva 1 fiu, együtt 5 (2 törvényes 3 törvénytelen). Izr. élve 1 fiu, 1 leány = 2, (törvényes) egybekelt 1 pár. Született összesen 21 fiu, 19 leány = 40 gyermek. Meghalt ezen idő alatt 12 fi, 11 nőnemü, együtt 23 egyén. Ezek közül 16 ev. ref. 4 r. kath. 1 g. kath. 2 izr.

— **A szüretek idejére** nézve az egyes szőlős kertek kert-gazdái már megállapodtak. Tegnap és ma számosan tudakozódtak ez iránt nálunk mi azonban természetesen nem tudtunk felvilágositást adni. — Mi viszont a rendőrfőkapitánysághoz fordultunk adatokért, a hová a kert gazdaságoknak szabály szerint bejelenteniök kell a szüretet. De a főkapitánysagnál azt felelték, hogy még eddig nincsenek a szüretek bejelentve, habár vasárnap már eldöntötték azok idejét a kert gazdák. — Csupán annyi értesülésünk van, hogy a homokkerti első és második járásban f. hó 19. és 20-án, vagyis már e héten csütörtökön és pénteken szüretelnek.

— **Elveszett** egy kék kövekkel és gyöngyökkel kirakott melltü. A becsületes megtaláló kéretik azt tulajdonosához tek. Hajdu Gyula alkapitány ur vénkerti nyári lakásába eljuttatni, hol illő jutalomra számithat.

— **A szarvasmarha és sertésvásáraink** majdnem semmit sem érnek, mióta a mindenfelé egyremásra felmerülő száj- és körömfájások, orbáncz-betegségek miatt zár alá helyezik a pusztákat, községeket és városokat. — A közönség nagy része abban a hiedelemben van, hogy Debreczenbe egyáltalában nem lehet jószágot behozni. Most illetékes helyről azt a felvilágositást kapjuk, hogy igen is, a zár alatt nem levő helyekről lábas jószágok a városba és a vásárba behajthatók; az is igaz azonban, hogy Debreczenből nem szabad jószágot idegen területre kivinni.

— **Halálos végü szerencsétlenség** szinhelye volt ma az államvasutak pályaudvara. — A gázgyár közelében épült viztartó torony mellett munka felügyelő (előmunkás) vezetése alatt öt napszámos munkás dolgozott. Egy 30—35 cm. átmérőjü hasábalaku gerendákból összeállitott állvány szétbontásával foglalatoskodtak. — A csaknem 4 méter magas állványon a torony felépitése előtt egy öblös reservoir volt elhelyezve. A két szélső oszlop sor még épen állott; a középső már le volt bontva s ennek darabjai elhordásán dolgozott az öt napszámos. Ma délelőtt ½10 óra tájban a keletre eső állvány oszlopsor váratlanul nagy robajjal ledőlt, épen arra az oldalra, a hol a munkások dolgoztak. Széles György nevü munkásnak a felső, vastag gerenda épen a fejét érte, s felső koponyáját szétroncsolta, — ugy hogy ez a munkás szörnyet halt. Még két másik munkás szenvedett sérü ést; az egyik Batiz Károly, a kinek jobb arcza földagadt, s füléből és szájából vér ömlött ki. A másik Tóth Imre, a ki jobb lába felső részén szenvedett ütődést, de neki aligha lesz komolyabb baja. Egyideig ugyan nem tudott fölállani; de azután ugy nyilatkozott, hogy gyalog is haza tud menni. A többi munkás sértetlen maradt. A szerencsétlenség szinhelyén csakhamar sokan verődtek össze, — köztük Ollé állomás főnök, dr. Kerekes vasuti orvos, Beer Kálmán III. ker. r. kapitány Szász biztossal és nehány perczczel később dr. Popper Alajos orvos. Széles Györgynél már csak a halált lehetett konstatálni. A megsérült munkások azonnal kihallgathatók voltak s a rendőrség ugy ezeket, mint a másik három munkást rögtön ki is hallgatta. Mindnyájan oda nyilatkoztak, hogy a szerencsétlenség teljesen a véletlen müve és miatta vigyázatlanságért, gondatlanságért senki nem vádolható. Tóth Imre munkás, a ki jobb lábán kapott kevésbé sulyosnak látszó ütődést, ugy adja elő az esetet, hogy ők az állvány mellől egy gerendát vettek el s egyszerre kelet felől erős szélroham jött, s e pillanatban dőlt le a szélső állvány. Batiz Károly kabai illetőségi munkásnak jobb arcza a fültől a szájig van megsérülve. — De még eddig nem volt megállapitható, hogy mily mértékben s hogy a fülhártya nem repedt é meg, s hogy — a mi nincsen kizárva — az agy is nem szenvedett é rázkódást. Két nap alatt ki fog tünni. Batizt a kórházba szállitották, habár vonakodott vala oda menni. Haza vágyott Kabára.

— Feleségem van otthon. Majd ápol az engem jobban, mint a kórházba tennék, mondotta a szegény munkás.

Végre mégis csak belenyugodott, hogy elvigyék a kórházba. Az orvosok is ugy vélekedtek; de meg az állomásfőnök is ugy nyilatkozott, hogy a vasut, csak is az esetben vállalhat felelősséget gyógyittatásáért. — A Széles György szerencsétlensége, sorsa nagyon megható, szivet facsaró. — Családját ugyancsak sulyosan látogatja meg a Gondviselés. A megrendítő szerencsétlenségek és nehéz megpróbáltatások az utóbbi időben egymást érték a szegletes-utczai szegényes kis lakásban. Ezelőtt nehány héttel két gyermekét temették el a boldogtalan embernek, egy 10 éves leányt s egy csecsszopó kis fiut. Mindkét haláleset nyomon érte egymást. — Azután felesége lett nehéz beteg s hetek óta halállal vivódik a szegény asszony, kinek betegágyát három siró, éhező kiskoru gyermek állja körül tehetetlenül, segedelem és vigasztalás nélkül, mig az apa reggeltől estig verejtékes munkában küzd, tárad a gyermekeknek kenyérért, — hitestársának orvos ágért. — És a megélhetésért folytatott fárasztó küzdelemben a balvégzet lecsap a kenyérkereső családfő fejére és a halál kitépi a nyomorgó család karjai közül az egyetlen támaszt is. Ki tudná hiven festeni a haldokló anyának, a feleségnek fájdalmát, a kit eddig megnyugtatott legalább egy reménység, — hogy gyermekei nem maradnak egészen árván és ki tudná hiven leirni a gyermekek boldogtalanságát, a kiktől ma reggel ugy vált el édesapjuk, hogy estére ismét visszatér épen, egészségesen, e helyett összezuzott, véres fejét élettelen hulláját láthatják a kórház halottas kamarájában. Széles György mintegy 38 éves volt s egy pár év óta dolgozik a vasutnál, mint munkás. Azelőtt egyideig megyei hajdu volt. Hátrahagyott családjára felhivjuk a nőegylet és emberbarátok figyelmét.

— **A helybeli lövésztársulat** a folyó September 22-én vasárnap délután 3 órakor a polgári lövőház termében rendes évi és egyszersmind tisztujitó közgyülést tart. — Óhajtandó lenne, hogy a tagok minél nagyobb számmal jelenjenek meg s ez által is megmutatnák, hogy sok egyéb mulatságnál hasznosabb időtöltést képező lövészet gyakorlásához oly nagy városban mint Debreczenben elég ember van, elég ahhoz hogy egy lövész társulatot a közönség fentartson. Minden esetre hiánya lenne Debreczen társadalmi életének ha a lövésztársulat, milyennel a nyugoti államokban a legkisebb város is bir, nem létezne. A tagok tehát ezen uton is felkéretnek a megjelenésre, megjegyezve, hogy e közgyülés hivatva leend a Szögyényi István elhalálozása folytán megüresedett első főlövészmesteri állást minden esetre uj egyénnel tölteni be s kivánatos, hogy oly buzgó egyén választassék ez állásra, kinek müködéséhez uj felvirágzás reményét lehet füzni.

— **A csődök kiosztása.** A budapesti ügyvédi kamara által kiküldött azon bizottság, melynek feladatává tétetett gondoskodni módokról és eszközökről, hogy a csődök minél igazságosabban osztassanak ki az ügyvédek között Friedman Bernát elnöklete alatt értekezletet tartott, melyben Somogyi Miksa, Pártos Béla, Zsigmondy Jenő és Márkus Dezső főv. ügyvédek vettek részt. — A bizottság beszerezte az utolsó tiz évről szóló statisticai adatokat s azok alapján elhatározta, hogy a kamarának ellenőrzés czéljából csődkönyv vezetését fogja javasolni s hogy a kamarának évenként jelentést fog tenni a csődkiosztások körüli tapasztalatairól. A bizottság a statisticai kimutatást közölni fogja a budapesti törvényszékek elnökeivel. Végül elfogadták Pártos Béla amaz inditványát: az igazságügyminisztert kérje fel a kamara, hogy a törvényszéki elnökökhöz intézzen utasitást az iránt, hogy a csődök lehetőleg az osztó igazság elvei szerint osztassanak ki. A részletes jelentés szerkesztésével Markus Dezső választmányi jegyző bizatott meg. Megjegyezzük, hogy ezen hirnek közlése semmiképen összeköttetésben nem kiván állani a közelebb Debreczenben felmerült Scheer-féle csődesetek ügyével.

— **Tizennégy milliót örökölt** Egy John James Pearcé nevü northamptoni gipszmunkás, ki oly nagy nyomorban élt családjával, hogy neje kétségbe esésében öngyilkossá lett, nemrég azt olvasta egy lapban, hogy Sydneyben, Ausztráliában, meghalt egy pap, s Pearce nevü angolországi rokonának 1.400,000 font (14 millió forint) örökséget hagyott. Most már ugy áll a dolog, hogy utban van Ausztrália felé az örökség fölvétele czéljából.

— **A debreczeni segédlelkészek** közül ketten pályáznak a Turkeviben megüresedett egyik első osztályu ev. ref. lelkészi állomásra; ezek Illyés Endre és Kiss Ferencz segédlelkészek, a kik mindketten kitünő bizonyitványokkal rendelkeznek. — Kivülök még 16-an adtak be pályázó kérvényt ezen állomásra.

— **Mi lesz az emlékkertekkel?** Ez a kérdés foglalkoztatta közelebb a jog- és pénzügyi bizottságot s a kérdés szóba jött vasárnap a felolvasókör választmányi ülésén is, a hol Komlóssy Arthur vetette föl épen azon alkalomból, hogy a felolvasókör szervezetébe a város szépitési érdekeinek előmozditása is felvétetni terveztetik. — Komlóssy Arthur ugyanis akként nyilatkozott, hogy a Csokonai szobrával is diszeskedő emlékkerteknek nem lehetne hivatottabb őre, gondozója, mint a „Csokonai“ neve alatt ujjá szervezendő felolvasókör. — Az ezelőtt 30 évvel alakult emlék-kert társulatot ugyanis ma már ugyszólván egyetlenegy ember képviseli, K. Tóth Antal, a ki egymaga teljesiti az elnöki, pénztárnoki, választmányi sőt meg a közgyülési teendőket is, mert — a mint ő nevezi — az „ős tagokat“ többé nem képes összehozni; kezeli a társulatnak pénztárát, eszközli a kertre való felügyeletet, kiutalványozza és fizeti a felmerülő kiadásokat azon nehány, 6—7 ezer forintra menő tőkéből, melyet a társulat még régen összegyüjtött s a melyet eddig az „István“ gőzmalom kamatoztatott, valamint a pénzintézetek évi adományaiból. Most azonban az „István malom felmondotta a jutányos kamatoztatást s többé nem hajlandó 4 vagy legfelebb 4½%-nál magasabb kamatot fizetni. — Ez pedig az évi, körülbelől 600 forintra menő szükségletet távolról sem fedezi. — Ily körülmények között került az emlékkertek fenntartásának kérdése a város jog- és pénzügyi bizottsága elé, mely egyelőre nem hozott érdemleges javaslatot, hanem abban állapodott meg, hogy ha más expediens nem mutatkozik, ajánlani fogja a tanácsnak, hogy a város vegye át e két kertet meglévő vagyonával együtt. — Komlóssy Arthur azonban — mint a felolvasó kör emlitett ülésén hallottuk tőle — sem azt nem szeretné, ha városi tulajdonba mennének át a kertek, sem azt, ha az ev. ref. egyház és kollégium venné át azok kezelését. — Az első esetben az az aggodalom merülhet fel, hogy jöhet idő, mikor a kertek czélja és vagyona felsőbb helyről könnyen veszélyeztetve lehet; ha pedig az egyház és kollégium kezébe bocsáttatnak át, a kertek felekezeti szinünek látszanak, a mit pedig talán senki sem ohajtana. Mi is azon nézetben vagyunk, hogy az emlékkertek, melyek Debreczen társadalmi erőinek egyesüléséből állittattak fel s eddig is társadalmi uton tartattak fenn, jövőre is a társadalom tulajdonában, felügyelete és gondozása alatt maradjanak. — S csakugyan nem lehetne hivatottabb kezekbe letéteményezni az emlékkert társulat örökségét megőrzés és gyarapitás végett, ha már ez a társulat többé össze nem

hozható, mint azon társadalmi egylet kezébe, mely egyik feladatául tüzte ki a Csokonai kultusznak ápolását s a kegyelet adójának a szellemiekben való törlesztését. — Azon ellenvetés, mely attól fél, hogy az emlékkertekkel együtt nagy terheket venne át az ujra szervezendő felolvasókör, megdől, ha meggondoljuk, hogy a kertekkel együtt jelentékeny pénz tőke is bocsáttatnék át a kör tulajdonába s hogy a pénzintézetek, gőzmalom stb. angagi támogatására jövőre is lehet számitani; igy kevés az, a mivel a körnek pótolnia kellene a hiányzó összeget.

— **A színházi bérlet** iránt, a mint előre látható volt a társulat magas szinvonalát tekintve, — oly nagy az érdeklődés hogy már ma mondhatjuk, hogy az fényesebb eredményü lesz mint eddig bármely évben. — A bérlők **révsorát** azonban csak 20 dika után, tehát hét fón közölhetjük, a mikorra már a régi bérlők is mindnyájan jelentkeztek. Az ujonnan festett diszletek Coburgból holnap vagy holnapután megérkeznek, s már az első előadáson csak nem csupa uj fényes diszleteket fogunk láthatni. Az uj sulfita világitás berendezése még mindég késik. A felszerelés a szinpadon hever, s ugy látszik, hogy a munkalatokat mint rendesen most is az utolsó perczre halasztják.

— **Vétek-e az ovatosság?** Ez a kérdés lett felvetve egyik törvényszék előtt folyó egy nagyon komoly perben, és ha a tekintetes törvényszék azon nézet felé hajolna, a mit felperes állit: akkor Sz. ur, — egy tekintélyes polgár és városatya — el lesz választva a feleségétől! . . . Sz. urnak ugyanis szőllői vannak a Lágymányoson, melyeket jó gazdához illően s a rüen látogatott a tavaszszal, mikor a szőlő-munka megindult. — Sz. ur kedves feleségének azonban feltünt ez a nagy buzgalom s különösen az, hogy ez évben őt soha sem hivja magával a férje ura, miért is gyanakodni, majd kutatni kezdett és rájött, hogy a szőlőhöz vezető uton egy csinos kocsma, ebben pedig szemreval6 kocsmárosné van, a ki mellett jól esik a „betérő“ (vagy — kitérő?) Egyszer aztán Sz.-né rajta is kapta férje urát, hogy ez a csaplárosné mellett üldögélt, és ez alapon megindità el ene a válópört. Ebben most alperes védekezik a „betérést“ illetőleg, hogy ő azt szükséges óvatosságból tette, mert vihar közelgett, ő meg igen könnyü ruhában levén, okvetlenül halálos beteggé hült volna; az óvatosság pedig nem vétek, még ka véletlenül szép csaplárné van is azon a helyen, a hová az embert bevitte az — ovatossága. Mivel azonban ezt a felperesnő nem akarja belátni, most tovább foly a vita az óvatosság vétke vagy szükségessége felől.

— **A gyermekek fogzásáról** tartott felolvasást a kisdednevelési kiállitásban Bókay János dr., a Stefánia-kórház igazgatója. — Részletesen tárgyalta a 20 tejfognak kifejlődését a foghuson s ezzel együttesen megemlékezett ama rendellenességekről, a melyek különböző körülmények között a tejfogak jelentkezésénél nyilvánulnak. Szólt ama jelekről, melyekről a fogak kifejlődése jár s birálat alá vette a „nehéz fogzás“ és „fogzási betegségeket.“ Szerinte nehéz fogzás és fogzási betegségek tulajdonképen nincsenek s épp azért nagyfontosságunak tarja azt, hogy a fogzásban levő gyermek bármely betegség föllépésénél azonnal gyógyittassék. — Tapasztalásból mondhatja, hogy sok ártatlan gyermek esik áldozatul szülői ama vétkes könyelmüségének, hogy kis gyermekét csak akkor viszi orvoshoz, a mikor a képzelt fogzási betegség, bélgyuladás, tüdőbajok és más nyavaják a gyermeket tejesen tönkre tették.

— **A lefőzött lovagkor.** — Arthur király asztalkörének lovagjai — a mint azt Tennysson babérkoszoruzott udvari poéta oly szépen megirta „Királyi idylljei“ ben, charakterökkel, vitézi, bravouros tetteikkel mintaképei voltak a romanczizmusért lelkesülő minden lovagias lelkületü és hajlamu férfinak. Lancelot lovag nemes alakja, ép ugy mint Roland és Tancréd vitézek-é, hány férfi szivet lelkesitett hősi tettekre, vitézi erényekre? Ez az ideális törekvés sok bátor elszánt tetteknek, lovagias vérontásoknak vala az idők folyamában bujan termő csirája. — Nem tudjuk, hogy az a két n.-károlyi ügyvéd — doktores juris, olvasta-e Ariostó, Tassó és Tennysson világhirü müveit s azt sem tudjuk, hogy a lovagias férfiasságnak mely példányképei lebegtek dicsvágytól égő szemeik előtt, mikor összemérték kardjukat s azután ugy tettek mint a modern párbajozók, nehány gyöngéd karczolást és kiméletes vágást ejtve bőrükön, egyik a másikat nagylelküen életben hagyta. — Eddig még semmi különös, rendkivüli nem volna a dologban. Hiszen ma már párbajoznak kardra és pisztolyra, nemcsak asszonyokért, hanem tyukszemek megtaposásáért is. A mi lovagjaink is annyira prózaiak voltak, hogy nem szép asszony szép szeméért, hanem csak valami olcsó per felett kaptak össze és bizták az elégtételt a kard hegyére. A párbaj romantikus izét a kibéküléskor adták meg s épen ezzel főzték le Arthur király 13 lovagját, s ezt énekelhetnék meg a provenczi troubadorok, ha ugyan még egyáltalában énének a provenczei vándor dalnokok. — Kár is hogy félezer évvel elkésett a lovagkortól ez a két nemes lovag, a kik mikor eleget tettek egymás megszabdálásával a társadalom követelményének, hazamentek és este a nagy nap örömére még nagyobb áldomást csaptak. Bekötözött sebeikről leoldozták a köteléket, a fölnyitott sebből kicsorgó vért pohárba fogták föl, borral elegyitették és egymás vérét megitták egymás egészségére, a barátságnak és kollegiálitásnak vérrel való megpecsételésére. Ne gondolják ám azért olvasóink, hogy a doctores juris elei jelen lettek volna a pusztaszeri vérszerződésnél.

— **Ifjusági választások.** A helybeli kereskedelmi akadémia segélyző és dalegylete f. hó 15-én tartotta alakuló közgyülését. A segélyző egyleti közgyülés dr. Szánthó Sámuel felügyelő tanár elnöklete alatt tartatott meg, mely alkalommal tisztviselőkké választattak: alelnöknek: Gacsáry P., titkárnak Propper Béla, pénztárnoknak Gáspárdy Gyula, jegyzőnek Sugár J. III. éves hallgatók. Bizottsági tagokká a III. évről: Reismann D. és Moldoványi A., a II. évről: Réd S. és Rigó Alfonz, az I. évről: Bikkfalvy J. és Ellenbógen A. — A dalegyleti közgyülésen, mely Szojka Gyula felügyelete alatt tartatott jegyzővé: Hollek S. III. é., pénztárosnak: Moldoványi A. III. é. segédpénztárnokokká: Beke J. II. és Bayer Pista I. é., bizottsági tagokká: Katinszky E., Lustsek P. III., Kubiczek K. Pallagi A., Rigó A., Szilvásy I. II. é., Ellenbógen S., Orosz E., Klimó J., Fapp Béla I éves hallgatók választattak meg. — Az idegen nyelvi önképző körben titkárrá: Bayer Gyula, jegyzővé: Lustsek P. választattak meg egyhangulag.

— **Magyar tudósok a sultánnál.** A szultán meghivása következtében a magyar tudományos akadémia öt tagu küldöttséget meneszt Konstantinápolyba, az ottani könyvtáraknak történelmi emlékek felkutatása szempontjából való átvizsgálására. E küldöttségben a berlini és krakkói akadémiák is szerették volna magukat egy-egy taggal képviseltetni, de a magyar tudományos akadémia, melyhez ez iránt levelet intéztek, azt felelte, hogy a külföldi akadémiák kérelmét nem teljesitheti, mert a szultán csak a magyar akadémiát hivta meg s ennek kiküldöttjei a szultánnál már névszerint be vannak jelentve. A magyar küldöttség, melynek tagjai: Vámbéry Ármin, Fraknói Vilmos, Thaly Kálmán, Csontosi János és dr. Ábel Jenő egyetemi tanár, e hó 18-án indul Konstantinápolyba, hová dr. Kunoss Ignácz, városunk szülötte, az érkező küldöttség bejelentése végett már tegnap éjjel elutazott. E küldöttség át fogja adni a szultánnak Thaly Kálmán „Rodostó és a bujdosók sirjai“ czimü történelmi tanulmányának egy külön nyomásu és illusztrált példányát, mely török szinben (kivül vörös bőr, belül zöld selyem) van kötve. Ugyanez a küldöttség viszi Munif pasának diszes kiállitásu diplomáját, melylyel a történelmi társulat disztagjává választatott. A diplomát Thaly Kálmán, mint a társulat alelnöke, fogja átnyujtani Munif pasának. — Hogy a küldöttség meddig marad Konstantinápolyban, az természetesen bizonytalan s a kutatások eredményétől függ.

— **Gondolatok az Eiffel-tornyon.** A Temps legutóbbi számában Paul Bourde mulatságos tanulmányt állitott össze arról, hogy a különböző nemzetek fiaiban milyen gondolatokat kelt az Eiffel torony. A torony deszkaépületein, meg a toronybeli Figaró albumában vannak megörökitve ezek a megjegyzések, melyeket a Temps szellemes munkatársa összegyüjtött. A mondások nagyrésze a csodálkozást fejezi ki, többé kevésbbé szellemes módon, de legtöbbször röviden; a leghosszabb a következő: „A dolgok itt alant örökösen változnak. A népek a Bábel-tornyának épitésekor szóródtak szét; az Eiffel-torony bámulatában egyesülnek ujra. A nyelvek összezavarodása az előbbinek tetején történt; a franczia nyelv az utóbbin ismét egyesiteni fogja azokat.“ —Ezután következnek a franciák hazafias kitörései nagy mennyiségben. „E torony látásakor büszke vagyok franczia voltomra.“ — „Franczia lángész, te mindég első lész a világon.“ — „Páris a világ fővárosa.“ — „Eljen a nagy Franciaország, az egész világ müveltségének bölcsője!“ Ezek az érzelmek különben a többi nemzetek fiai sorában is visszhangra találtak. — Egy olasz ezt mondja: Az Eiffel torony magassága méltó Páris nagyságához“. Két hollandi igy kiált föl: A torony nem oly nagy, mint a mi tiszteletünk Franczia ország iránt. — Egy svéd: „Tisztelet a franczia lángésznek!“ A portugall igy szól: „Eljen Franciaország, a legtudományosabb és mindenkinek legrokonszenvesebb nemzet!“ — Az osztrák igy rajong: „Számomra csak egy város van a világon: Páris.“ A braziliai „Hová jut a franczia lángész 1989-ig? A felhők majd megmondják.“ A magyar igy sóhajt föl: „Drága hazám mikor lesznek neked ilyen sikereid?“ — Hogy a német ember mily módon nyilatkozott a franciák tornyáról, artól a Temps nem ad felvilágositást. Egy másik része a megjegyzéseknek tréfás és élczes; a minőségük azonban nem felel meg a mennyiségnek s legtöbbjük természetesen a torony magasságára vonatkozik. A szerelemnek is vannak kitörései az Eiffel-tornyon, ezt bizonyitják az albumban levő nyillal átfurt szivek, kezdőbetük az egyes nevek után. „Drága Mariettám, e torony tetejéről küldök neked egy csókot.“ „Mily kár, hogy te nem vagy itt.“ Egy tüzes menyecske ezt irta a könyvbe: „Innen a torony második emeletéről is ölelem az én drága férjemet.“ Egy orosz pedig „a torony tetejéről küld forró csókot három oreli hölgynek: Olgának, Barbarának és Anatoliának.“ A mint látszik, az Eiffel torony nem teszi vallami szellemessé az embereket.

Irodalom.

Felhivás előfizetésre „A reformatió bajnokai“ czimü, régi történeti fénynyomatu remek diszmunkára.

A világtörténet legnagyobbszerü jelenségét képezi a reformátió. Ezen világot megrendítő korszakot alkotott kiváló férfiaknak élethü arczképeiből Angol- és Németország legelső rézmetszőitől, „A XVI. század reformátorai“ czim alatt egy gyüjtemény adatott ki, mely csak egy kiadásban jelenvén meg, már a XIX. század elején sem volt többé megszerezhető, ma pedig csak egyes muzeumokban található szórványosan. Mindezen rézmetszetek Luther Márton, Melanchton kortársainak, mint Dürer, Kranach és más nagy hirü mesterek festményei után készültek teljes élethüségben és müvészi kivitellel.

Nagy fáradozás és több évi kutatás után sikerült szerzőnek ezen remekmünek egy teljes gyüjteményét Angliából megszerezni, s azt hazánk több irányadó protestáns tekintélyének bemutatván, annak többszörösitésére buzdittatott. „A reformátió bajnokai“ czimü munka 12 darab ódonszerü 29—41 cmeter nagyságu (folio alaku) fénynyomatu képből fog állani a következők arczképeivel s életrajzával: Luther Márton, Zwingli Ulrik, Melanchton Fülöp, Wikleff János, Huss János, Calvin János, Reachlin, III. Fridrik (bölcs), Luther János, Luther Margit (Luther szülei). Bora Katalin (neje) és Hutten Ulrik és Reichlin.

A müvészi kivitelü képek bekeretezhetők lévén, azok faldisz gyanánt is alkalmazhatók.

A munka Divald Károly országos hirü müintézetében készül s folyó évi október hó folyamán fog megjelenni.

E'őfizetési ára, igen költséges kiállitása daczára, csak 5 frtban állapittatott meg, mely összeg folyó évi október hó 15-ig, a kiadó László Albert czimére Debreczenbe küldendő.

Gyüjtőknek 10 példány után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Azon biztos reményben, hogy a t. hazai protestáns értelmiség ezen nagy áldozatokkal járó vállalatunkat támogatni kegyes leend, maradtunk teljes tisztelettel

Debreczenben, 1889 szeptember hóban

Feer Zsigmond, szerző. **László Albert**, könyvkereskedő-kiadó, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület könyvkiadványainak főbizományosa.

CSARNOK.

Őszinte kritika.

A B. H. szellemes Effendijével történt meg a következő eset:

Az éjféli munka után ott ültek a napisajtó hősei a Fiume-kávéháznak parizerszinü márványasztala mellett, midőn belép egy intelligens arczu, tisztességes ruházatu uriember és egyenesen az Effendinek tartva igy szól:

— Rég óhajtottam önnel megismerkedni, uram: én S. István miskolczi ügyvéd vagyok.

— Nagyon örülök.

— Tulajdonképen azért jöttem föl Budapestre, mert két verset irtam.

— Két verset?

— Igen: az egyik ballada, a másik óda; föl akarom olvasni a Petőfi-társaságban.

— Talán olvastatni?

— Nem, én magam akarom fölolvasni; kérem, csakis ugy tehetnek hatást a verseim, ha magam adom elő. Egyébiránt tessék meghallgatni a verseimet.

Ezzel, mielőtt tiltakozhattak volna a merényiet ellen, kirántott a zsebéből egy csomó papirost és a következő verseket olvasta föl:

Omár leánya.

A kék tenger sárga alján,
Futó homok zöld gyepén
Ül Szelima bájtörök lány,
S egy ifju eunuch-legény.

„Langy fuvalom bodoritja
A habokat sodoritja,
De szivem bánat boritja
Szemed eunuch háboritja.“

Szól az eunuch: „Gyöngyök gyöngye
Hattyuzengés bájalanya,
Ne csurogjon szemed könyje
Ifju lány vagy te, nem anya!“

Felel a lány: „Szűmbe nyilalt
Egy ismeretlen érzelem.
Ki nyujt nekem ebből italt?
Ah, mert ez ám a szerelem!“

Szól az eunuch: „Szümben vihar,
Szeretnélek, de nem lehet,
Ah! keblemen vad kin csikar,
Ha tudnád, mennyit szenvedek!“

Szelina szól: „Ha igy a sor,
Itt a tenger feneketlen,
Szivűnkben tüzel a pokol,
Oltsuk el hát mind a ketten!“

A kék tenger sárga alján
Fehér habok megcsobbannak
Omár kiált! „Hol van a lány?“
Felel egy hang: „Már lent vannak!“

Veszi erre kardját Omár
És a tengert megvagdalja,
A keble is pirosló már,
Benn ül a kard markolatja.

A poéta várta a hatást. Az ujságirók jobbra balra dülöngtek nevettükben, csak effendi maradt nyugodtan.

Elszavalta hát S. az ódáját is, a melynek első versszaka igy hangzik:

Óda Árpád árnyához.

Őslángtól átborongó kebel hangja
Ajozd föl lelkes hurod vonalmait,
Szellemem az ihletés ma kapja,
Oh, Árpád lénye, Arpád árnyalakja,
Hadd zengje lantom őslényed ma itt,
Keblembe rengő érczfuvalmaid!

Igy ment ez tovább mintegy 20 sztrófán.

Mikor azután a költő a szónoklattól kipirulva nagy szerényen odaállt Effendi elé, ez lelkes hangon szólt hozzá:

— Uram mielőtt véleményemet megmondanám, igyunk brudert.

A költő szinte szédelgett a dicsőségtől.

Mikor a poharat letették, Effendi igy szólt:

— Nohát pajtás most meg merem mondani, hogy én már nagyon sok remek dolgot hallottam, az apám is szép költemény-ket irt, de ilyen marhaságokat még nem hallott Európa! — És most ha ugy tetszik, megint magázhatjuk egymást.

Közgazdaság.

— **A magyar északkeleti vasut és a zónatarifa.** Hogy a zóna behozatala óta mily óriási mérvben emelkedett az utazók száma, arról legujabban a magyar északkeleti vasut kimutatása szolgáltat bizonyságot.

E szerint a nevezett vasuton 1887. évi augusztus hóban 62,207 utas után volt 106,776 forint bevétel; 1888. évi augusztus hóban 68,733 utas után volt 103.253 forint bevétel; 1889. évi augusztus hóban **169,411** utas után volt 115, 188 forint bevétel. 1887. évi augusztus hóhoz képest tehát — a vonalszakasz-dijszabási rendszer életbeléptetése által — emelkedett az utasok száma 107,204-el, vagyis 172, 33 százalékkal s a bevétel 8412 forinttal, vagyis 7.88 százalékkal; 1888. évi augusztus hóhoz képest pedig 1889. évi augusztus hóban tesz az emelkedés 100,678 utassal 146, 47 százalékot s a bevételben 11,935 frttal 11,56 százalékot.

MENETREND.

Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad felé		d. e.	8 ó. 27 p.
„ „		d. e.	11 ó. 49 p.
„ „		este	10 ó. — p.
Szatmár felé		d. u.	3 ó. 49 p.
„ „		éjjel	3 ó. 37 p.
Kassa felé		reggel	6 ó. 31 p.
„ „		este	7 ó 30 p.
Nánás felé:	m. á. v. indóh.	éjjel	5. ó. 50. p
	d u.		4. ó. — p.
	vásártér	reggel	6. ó. 07. p.
		d. u.	4. ó. 19. p.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk.	éjjel	3 ó. 06 p.
„	„	d. u.	3 ó. 31 p.
„	„	este	7 ó. 19 p.
Szatmárról	„	d. e.	11 ó. 31 p.
„	„	este	9 ó. 35 p.
Kassáról	„	reggel	8 ó. 02 p.
„	„	este	9 ó. 11 p.
Nánásról:	vásártér	reggel	7. ó. 59 p
	„	este	8. ó. 43. p
	m. á. v. indóh.	reggel	8. ó 07 p
	„ „	este	8. ó. 52 p.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.) — versendet roben- und stückweise porto und zollfrei das Fabrik Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.), **Zürich**, Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Bizonyos rossakarattal terjesztett azon álhirt megczáfolandó „mintha én csokrok és koszorukat már nem készitenék“ van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy

jövőre is, csak ugy mint eddig

csokrok és koszoruk

készitésére vállalkozom;

azokat gyorsan, az eddigi jó izléssel, a legjutányossabb árak mellett készitem.

Ez okból a n. é. közönségnek minél tömegesebb és gyakori becses megrendeléseit jövőre is kérve, vagyok

tisztelettel

Nagy Amália.

Megszabadultam,

a terhes szeplőktől,

Bergmann liliom tej-szappana

napontai használata által.

Kapható: egy darab 45 kr. Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszertárában (Telefon összekötés.)

Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző beteg és gyulladt foghust gyógyit és erősit, a fogkövet eltávolitja és képződését meggátolja; a szájbüzt azonnal megszünteti napontai használatnál

cs. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi

Dr. POPP világhirü Anatherin szájvize

ketszer oly nagy palaczkokban mint eddig.

Ezzel egyidejüleg alkalmazandó

D. POPP fogpasztája mely a fogakat folyton egészséges állapotban tartja.

Dr. POPP Anatherin fogpasztája mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztántartására és a foghus megerősitésére.

Dr. POPP fogpora ragyogó fehérségü fogakat kölcsönöz anélkül, hogy mint más fog sorok a fogak zománczát megsértené.

Dr. POPP növnyszappana a legjobb gyógy-pipere-szappan, mindennemü bőrkiütések ellen és különösen fürdőkhöz.

Dr. POPP napraforgó vénus (szappana) (nem glicerin). A legujabb és a legfinomabb divatpipere szappanok. A bőrt bársonyfiommá teszik.

Árak: Anatherin-szájviz 50 kr., 1 frt és 1.40 kr. Anatherin fogpaszta tégelyben 1 frt 22 kr Aromatikus fogpaszta 35 kr. Fogpor dobozban 63 kr. Növényszappan 30 kr. Napraforgó-szappan 40 kr. Vénus szappan 50 kr. Eszerek kaphatók: DEBRECZENBEN: Dr. Rothschnek, Mihalovits I., Tamássy B., Örvényi O., Tóth B., Murakőzy K., és Balás Ö. gyógyszerészeknél és Csanak J., Greby F. Szepessy és Kalenda, Kraitz Gy., Baum M., Welsz. A. Stern A. és Testvére kereskedésében.

Az Anatherin szájviz beteg fog és foghus ellen.

Dr. Popp J. G. udvari fogorvos urnak!

Már rég irtam volna, de előbb megakartam győződni kitünő szájvizének hatásáról. Az alkalmazott szerek közül csak egyedül a Popp-féle Anatherin szájviz használt, mely fehér genyes foghusomat és inogó fogamat megszilárditotta, mig a többi szájvizekért csak a pénzt dobtam ki. Szilárd meggyőződésem szerint, csak az ön szájvize valóban jó.

Őszinte lekötelezettje

Dr. **Raske Vilmos**, lelkész Beszterczén.

Hamisitásoktól óvatolunk.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből

mint legkitünőbb mázoló-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó szép fényes és tartós, 1 nagy palaczk ára 1 forint 35 kr. 1 kis „ 68 „

Keil Alajos Bécsből,

VIASZK-KENÖCSÉT

mint legjobb és legegyszerübb beeresztő-szert kemény padló számára, —

1 kőcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, a hol raktárak nincsenek **Alois Keil Wien IV,** Resselgasse 5. gyári raktárukban intézendők. Egy 5 kilós csoma ára 6 frt, o. é.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank

piacz-utczai házában

egy utczai bolt

és a hozzátartozó

raktárhelyiség

akár együtt és egészben, akár pedig az utczai bolt külön és a hozzátartozó raktárhelyiség az udvari bejárattal ismét külön,

minden órán kiadó.

Budapest 1885. Nagy disz oklevél. | London 1877 Diszoklevél. | N.-Palánkán 188 Aranyérem,

Bécs 1873. Erdem-érem. **Csik József** Páris 1867. Bronz érem.

cs. és kir. kiz. szab. **portland-cze-** első szerémi **ment és viz-hatlan mész-gyár.**

BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár:

Budapesten, V. k., Rudolf-rakpart 8. sám,

ajánlja a t. épitész és épitőmester urak, épitkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi elöljáróságok, valamint a n. é. épitő közönség becses figyelmébe saját gyármányu

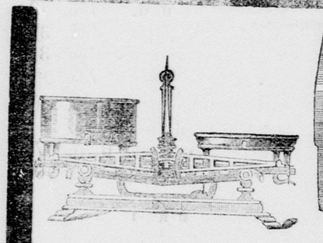
Portland-cement és vizhatlan meszét

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállittatnak

Arjegyzék és magyarázat kivánatra s készséggel megküldetik.

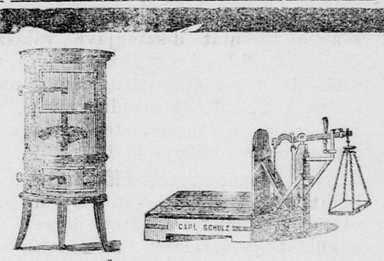
Kecskemét 1872. Ezüst érem. | Ujvidék 1875. Arany érem. | Szeged 1878. Erdem-érem.

Trieszt 1882. Arany érem.

Tóth Gyula

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedő czég, DEBRECZEN, városháza épület,

ajánl dus választékban kitünő minőségben és legjutányosabb árak mellett:

öntött vaskályhákat

fa és szabályozható szén és koksz fütésre, hazai gyártmány.

Eredeti „**FRIEDLANDI**“ szabályozható, töltő és

„meidingi sysztem” kályhák

szén és koksz fütésre, csiszolt és nickl párkányzattal, ugyszintén köpenynyel,

mindenféle szinben zománczozva,

öntött vas és lemez takarék konyhákat,

Tizedes-, egyensuly-, házi-, kalmár- és rud-mérlegeket jótállás mellett,

zománczozott öntött vasedényeket,

zománczozott kék és márványozott lemez edényeket jótállással,

aczél szerszámokat

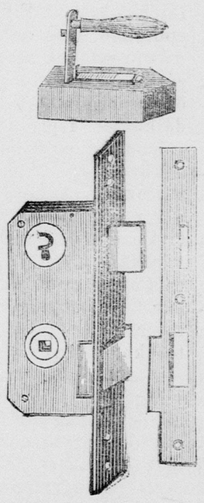
minden iparághoz, belföldi, német és valódi franczia gyártmányban,

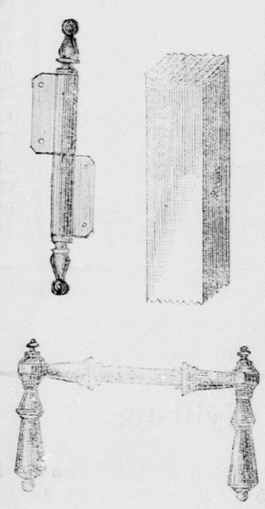
minden darab jótállás mellett

stiriai huzalokat és huzalszegeket,

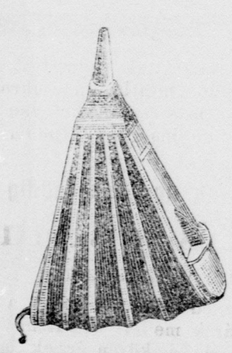
„Alpine“ féle, ugy mint a vasáruk szakmába vágó összes czikkeket.

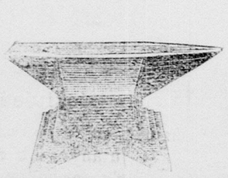
A Mc. Cormick aratógép képviselete

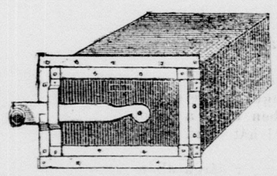

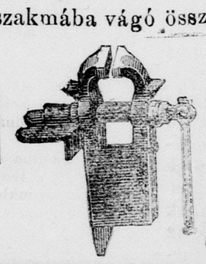

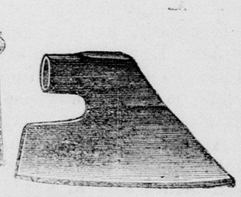

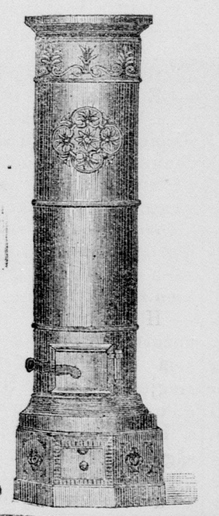

114.

443. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készitményeinek

KÖTELEZETTSÉG NELKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyülésen megállapitott s 1887. évi junius 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kilós
A. Asztali dara nagyszemü	16.80
B. Szinte középszerü	15.80
0. Királyliszt	15.80
1. Lángliszt	15.40
2. Montliszt	15.—
3. Zsemlyeliszt 1-sö rendü	14.60
4. „ 2-od rendü	14.20
5. Fehér kenyérliszt 1-sö rendü	13.80
6. szinte 2-od „	13.60
7. Közép kenyérliszt 1-sö „	12.80
8. „ „ 2-od „	12.40
$8^1/_2$ Barna „ 1-sö „	12.—
$8^3/_4$ „ „ 2-od. á 70 klgr.	9.60
9. Lábliszt . . . á 70 klgr.	7.20
10 Veres liszt . . á 50 klgr.	—.—
11. Finom korpa zsákkal 50 „	4.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	3.80

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tóli engedmény a fennemlitett egyezmény folytán szintén beszüntetett.

Debreczen, 1889. szept. 17.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchényi-utcza SIMON-ház.